

Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2024/2747, millega luuakse siseturu hädaolukorra ja vastupanuvõimega seotud meetmete raamistik ning muudetakse nõukogu määrust (EÜ) nr 2679/98 (siseturu hädaolukorra ja vastupanuvõime määrus), rakendamise seaduse eelnõu seletuskiri
Lisa

KOOSKÕLASTUSTABEL

I kooskõlastusring

Kooskõlastaja või arvamuse esitaja	Eelnõu paragrahv, lõige, punkt	Märkuste või ettepaneku sisu	Arvestatud/arvestatud osaliselt/mittearvestatud/selgitatud
Siseministeerium	Seletuskirja lk 13–16	Seletuskirjast tuleb aga välja, et EVK-l puudub erinevatel põhjustel võimekus kõiki ülesandeid täita ja EVK-le jääb pigem koordineeriv roll ja ülesandeid täidavad vastavad pädevad asutused, sh Häirekeskus. Eriti jääb rollijaotus selgusetuks seletuskirja mõjude osas. Palume läbivalt küsimus üle vaadata.	<p>Arvestatud.</p> <p>Seletuskirja on läbivalt täiendatud, et selgemalt eristada teabevahetuse keskasutuse (CLO) ja ühtse kontaktpunkti (SPC) rolle ning vältida muljet, et Eesti Varude Keskuse (EVK) roll piirduks üksnes võimekuse puudumise tõttu koordineerimisega.</p> <p>Seletuskirjas on täpsustatud, et tarneahelate ja kriitiliste tähtsusega kaupade ja teenuste seiret teostavad pädevad asutused kooskõlas IMERA määruse artikliga 16. CLO roll on seejuures koguda, koondada ja vahendada pädevatelt asutustelt saadud teavet Euroopa Komisjoni ja teiste liikmesriikide suunal loodava ELi kriisiohje platvormi ECMP kaudu. Tegemist ei ole EVK piiratud võimekusega, vaid määrusest tuleneva selge rollijaotusega.</p> <p>Samuti on täpsustatud EVK (SPC) ja Häirekeskuse (HÄK) rollijaotust siseturu hädaolukorra režiimis. HÄK täidab üksnes kriisiinfotelefoni funktsiooni, edastades üldist ja</p>

			<p>standardiseeritud teavet siseturu hädaolukorra režiimiga seoses kehtestatud kriisimeetmete kohta (EVK tagab HÄKile ajakohase ja usaldusväärse ülevaate vastavatest meetmetest).</p> <p>Keerukamate või spetsiifilisemate päringute korral suunatakse pöörduja otse EVK poole, kes kaasab vajadusel pädevaid asutusi kriisimeetmete sisuliseks tõlgendamiseks või menetluste ja vormide täitmise juhiste saamiseks.</p> <p>Vastavad täpsustused on kajastatud ka seletuskirja mõjude osas.</p>
	Seletuskirja lk 3, 15–16	<p>Rollijaotuse osas on vastuolu nt seletuskirja lk 3, kus on toodud, et hädaolukorra ajal käib ettevõtjate ja kodanike nõustamine ühtse kontaktpunkti ehk Eesti Varude Keskuse kaudu.</p> <p>Samas on punktis 6 (7) „Seaduse rakendamisega seotud riigi ja kohaliku omavalitsuse tegevused, eeldatavad kulud ja tulud“ toodud, et Häirekeskus täidab nõustamistegevusega seotud ülesandeid, sh jagab vajadusel ettevõtjatele ja kodanikele asjakohast informatsiooni.</p> <p>Palume seletuskirja täiendada ning lisada üheselt arusaadav selgitus, milline asutus tulevikus SPC rolli täitma hakkab.</p>	<p>Arvestatud.</p> <p>Seletuskirjas on selgitatud, et siseturu hädaolukorra režiimis toimub ettevõtjate ja kodanike nõustamine ühtse kontaktpunkti kaudu EVK vastutusel. HÄKi juhitud riiklik kriisiinfotelefon (KRIT) toimib seejuures teabe edastamise kanalina, mille sisu ja ajakohasuse tagab EVK.</p> <p>HÄK täidab nõustamistegevuses üksnes kriisiinfotelefoni tehnilist ja operatiivset funktsiooni, edastades üldist ja standardiseeritud teavet kokkulepitud skripti alusel. Sisuline nõustamine, keerukamate päringute käsitlemine ning vajaduse korral pädevate asutuste kaasamine toimub EVK kaudu SPC rollis.</p> <p>Lisaks on seletuskirjas täpsustatud, et MKM-i ja HÄKi vahel on kehtiv leping KRITi teenuse osutamiseks ning vajaduse korral täiendatakse seda, et tagada EVKle õigus</p>

			edastada teavet KRITi kaudu ning saada HÄKilt asjakohast teavet pöördumiste kohta. Kehtiv leping katab jooksvad kulud ning siseturu hädaolukorra režiimis kaetakse kulud eraldi mehhanismide kaudu (nt Vabariigi Valitsuse reservist).
	Seletuskirja lk 6, 16	<p>Seletuskirja lk 6 on toodud, et SPC-d tegutsevad kogu hädaolukorra vältel ja peavad suutma vastata ka piiriülesele sihtrühmale, sh töötajate ja nende esindajate päringutele.</p> <p>Seletuskiri on kohati vastuoluline, aga on võimalik välja lugeda, et osasid SPC ülesandeid hakkab täitma Häirekeskus. Palume seletuskirjas täpsustada, et kuidas on mõeldud Häirekeskuse tegevused piiriülestele sihtrühmadele info jagamises.</p>	<p>Arvestatud.</p> <p>Seletuskirjas on täpsustatud, et SPC ülesanne on tagada piiriülestele sihtrühmadele (sh ettevõtjad ja töötajad) asjakohase ja selge teabe kättesaadavus eelkõige elektrooniliste kanalite kaudu. Piiriülestele kasutajatele suunatud teave tehakse kättesaadavaks eeskätt kriis.ee veebilehe kaudu ning see esitatakse viisil, mis on arusaadav ka piiriülestele kasutajatele ning eesti ja inglise keeltes, vastavalt IMERA määruse artiklist 24 tulenevatele nõuetele.</p> <p>HÄKi juhitud KRIT toimib seejuures üksnes teabe edastamise kanalina. Kui piiriülese sihtrühma esindaja pöördub KRITi poole teabe saamiseks Eestis kehtivate kriisimeetmete kohta, edastab HÄK üldist ja standardiseeritud teavet kokkulepitud skripti alusel võrdselt kohalike pöördujatega ning vajaduse korral suunab nad kas kriis.ee veebilehele või otse EVK poole.</p>
	Seletuskirja lk 16	Siseministri 03.10.2014. a määruse nr 43 „Häirekeskuse põhimäärus“ § 8 kohaselt on Häirekeskuse tegevusvaldkond hädaabiteadete ning abi- ja infoteadete menetlemine, mis on oma olemuselt laia kohaldamisalaga. Arvestades IMERA eesmärki toetada EL	<p>Arvestatud.</p> <p>Seletuskirjas on täpsustatud, et siseturu hädaolukorra režiimis piirdub HÄKi roll IMERA rakendamise kontekstis kriisiinfotelefoni teenuse osutamisega ning üldise ja standardiseeritud, EVK poolt</p>

		<p>siseturu toimimist ulatuslike kriiside ajal, tagades kaupade, teenuste ja isikute vaba liikumise ning kriisis oluliste kaupade ja teenuste kättesaadavuse, näeme selget vajadust täpsemate juhiste ja juhendite järele, sest teemade valdkond on lai ning Häirekeskusel puudub varasem kogemus sellises mahus uue info jagamisel. Olemas on COVID kriisi kogemus meditsiinivaldkonnast, aga antud juhul oleks tegu mitmeid sektoreid hõlmava kriisiga, mistõttu on vajalik välja töötada selged juhendmaterjalid töökorralduse ja info jagamise osas.</p>	<p>edastatud teabe vahendamisega kokkulepitud skripti alusel.</p> <p>HÄK ei vastuta kriisimeetmete tõlgendamise ega pädevate asutustega suhtlemise eest. Kogu vastava teabe sisu, ajakohasuse ja juhised tagab EVK koostöös pädevate asutustega.</p>
	Seletuskiri, eelnõu § 1	<p>Järgevalt juhime tähelepanu ebaselgusele rollijaotuse osas olukorras, kus nii CLO kui SPC ülesandeid täidab sama asutus. HOS § 14¹ lg 1 kohaselt hakkab IMERA CLO ja SPC ülesandeid täitma MKM. IMERA art 8 lg 2 p b kohaselt vastutab liikmesriigi CLO kontaktide, koordineerimise ja teabevahetuse eest selle liikmesriigi asjaomaste asutustega, eelkõige artiklis 24 osutatud riiklike ühtsete SPC-dega. IMERA art 24 seab nõuded liikmesriigi ühtsetele kontaktpunktidele. Arvestades eeltoodut jääb arusaamatuks, kas määruse mõttes saab teabevahetuse keskasutus ja liikmesriigi ühtne kontaktpunkt olla üks ja sama asutus, sest IMERA art 8 lg 2 p b kohaselt vastutab teabevahetuse keskasutus kontaktide, koordineerimise ja teabevahetuse eest riiklike ühtsete kontaktpunktidega. Palume selles osas seletuskirja täiendada.</p>	<p>Selgitatud.</p> <p>IMERA määrus ei sätesta nõuet, et CLO ja SPC peavad olema eraldiseisvad asutused. CLO ja SPC funktsioonid on komplementaarsed, kuid selgelt eristatavad.</p> <p>CLO keskendub IMERA raamistikus teabe koondamisele ja vahendamisele pädevate asutuste, teiste liikmesriikide ja Komisjoni vahel ning tagab kogu kriisi vältel SPC-le teabe (IMERA pp ehk põhjenduspunkt 28). SPC seevastu aktiveerub üksnes siseturu hädaolukorra režiimis ning on suunatud kodanike, ettevõtjate ja töötajate abistamisele kehtivate kriisimeetmete mõistmisel.</p> <p>Lisaks on Komisjoni korraldatud IMERA rakendamise töötubades selgelt kinnitatud, et CLO ja SPC rollid võivad olla täidetud ühe ja sama asutuse poolt.</p>

	<p>Seletuskirja lk 15, eelnõu § 1 lg 5</p>	<p>HOS § 14¹ lg 5 kohaselt on MKM-il ja EVK-1 õigus saada IMERA ülesannete täitmiseks teavet valitsusasutustelt, valitsusasutuse hallatavatelt riigiasutustelt ja riigi andmekogudest. Palume seletuskirja täiendada ja tuua näiteid, millist infot asutustelt võidakse küsida ja kuidas see koostöö tulevikus toimub.</p>	<p>Arvestatud.</p> <p>Seletuskirjas on täpsustatud, et teabe küsimine on vajaduspõhine, ajutine ning seotud üksnes IMERA valvsus- ja siseturu hädaolukorra režiimidega.</p> <p>Seiret teostavad liikmesriikide pädevad asutused ning see keskendub kriitilise tähtsusega/ kriisi seisukohast oluliste kaupade ja teenuste kättesaadavust mõjutavatele teguritele (vt IMERA p 37):</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>teavet tootmisvõimsuste kohta;</i> • <i>infot vajaliku tööjõu kättesaadavuse kohta;</i> • <i>andmeid varude kohta;</i> • <i>teavet tarnijate ja teenuseosutajate võimalike piirangute kohta;</i> • <i>infot mitmekesistamise ja asendamise võimaluste kohta;</i> • <i>teavet nõudluse tingimuste ja võimalike kitsaskohtade kohta;</i> • <i>infot kriisi seisukohast olulise tööjõu kättesaadavuse ning isikute vaba liikumist mõjutavate piirangute kohta, sealhulgas töötajate, teenuseosutajate ja muude tarneahelates osalevate isikute liikumisega seotud takistuste kohta.</i> <p>Koostöö pädevate asutustega tugineb seire kontekstis eelkõige olemasolevatele andmetele ja pädevate asutuste tavapärastele koostöösuhetele.</p>
--	--	---	---

			Ettevõtjatele suunatakse teabe vabatahtliku esitamise taotlusi pädevate asutuste poolt üksnes juhul, kui olemasolevatest andmetest ei piisa seireülesande täitmiseks, mille tehnilised parameetrid sätestatakse Nõukogu poolt vastu võetud rakendusaktis.
	Seletuskirja lk 10	Seletuskirja kohaselt järgitakse riigisaladuse tasemel teabe käitlemisel riigisaladuse ja salastatud välisteabe seadust ning selle alusel kehtestatud turvanõudeid. Seetõttu toimub IMERA raames riigisaladuse töötlemine MKM-i ruumides, kuna EVK-l puuduvad nõuetekohased tingimused vastavaks töötlemiseks. Seletuskirjast jääb arusaamatuks, kuidas see praktikas toimub. Palume tööprotsesse täiendavalt selgitada.	Arvestatud. Seletuskirjas on täpsustatud, et riigisaladuse ja salastatud välisteabe töötlemine toimub MKMi ruumides vastavalt kehtestatud turvanõuetele. IMERA raames kasutatavates infosüsteemides või platvormides, nagu kriisiohje platvorm ECMP, antakse ligipääs üksnes nendele isikutele, kellel on vastav julgeolekukontroll ning kellel on tööülesannetest tulenev vajadus teabele ligi pääseda.
	Seletuskirja lk 10	Kuivõrd IMERA-t puudutavaid andmeid hakatakse jagama kriisiohje haldusplatvormil (edaspidi ECMP), siis ei selgu seletuskirjast, kas MKM-il hakkab samuti olema nimetatud platvormile ligipääs.	Arvestatud. Seletuskirjas on täpsustatud, et IMERA ülesannete täitmiseks on ECMP-le ligipääs eelkõige MKMil ja EVK-l, kuid see ei välista vajaduse korral ka teiste asutuste kaasamist vastavalt vajadusele.
	Seletuskirja lk 2, 4	Seletuskirja lk 2 on toodud, et eelnõu on seotud tsiviilkriisi ja riigikaitse seaduse eelnõuga, mille § 195 kohaselt kavandatakse HOS kehtetuks tunnistada. Kui HOS tunnistatakse kehtetuks, kas teabevahetuse keskasutuse ja riikliku ühtse kontaktpunkti sätted viiakse samas sõnastuses üle või muutub selles osas midagi. Palume seletuskirja täiendada	Arvestatud. Seletuskirjas on täpsustatud, et juhul, kui HOS tunnistatakse kehtetuks TSIRKSi jõustumisel, viiakse IMERA rakendamiseks vajalikud sätted – sh teabevahetuse keskasutuse (CLO) ja riikliku ühtse kontaktpunkti (SPC) määramine ning nende ülesanded – sisuliselt samas sõnastuses üle TSIRKSi 5. jakku (kriisi lahendamise), finantssektori erandit käsitleva sätte järele (§ 36 ¹).

			<p>TSIRKSi menetluse käigus vastavat ettepanekut ei esitata, mistõttu kavandatakse IMERA rakendussätete üleviimine TSIRKSi eraldi seadusemuudatusega pärast TSIRKSi jõustumist. Seletuskirjas on rõhutatud, et tegemist on tehnilise ja süsteemse üleviimisega, mis ei muuda IMERA rakendamise sisulist lahendust ega CLO ja SPC rolle.</p>
	Seletuskirja lk 3, 15	<p>Seletuskirja lk 3 on kirjas, et seadusemuudatused toetavad eelkõige järgmiste IMERA meetmete rakendamist, sh tarneahelate jälgimine ehk seire valvsusrežiimi ajal. Eelnimetatud kohustust täidavad pädevad asutused. Palume selles osas seletuskirja mõjude osa täiendada ning hinnata võimalikku kaasnevat mõju pädevatele asutustele.</p>	<p>Arvestatud.</p> <p>Seletuskirjas on täpsustatud, et IMERA raamistiku Eestis rakendamine ei näe ette pädevatele asutustele uusi püsivaid ega regulaarseid seirekohustusi. Tarneahelate jälgimine toimub valvsus- või hädaolukorra režiimi aktiveerumisel.</p> <p>Pädevate asutuste võimalik täiendav koormus võib seejuures piirduda olemasoleva info koondamise ja agregeeritud kujul edastamisega CLO-le ning erandjuhul ka ettevõtjatele suunatud teabe vabatahtliku esitamise taotluste edastamisega CLO vahendamisel.</p>
	Seletuskirja lk 5, 14	<p>Seletuskirja lk 5 on antud ülevaade IMERA institutsionaalsest raamistikust, sh IMERA nõukojast, kuhu määratakse igast liikmesriigist üks esindaja koos asendusliikmaga. Seletuskirjast ei selgu, millise asutuse määrab Eesti IMERA nõukoja (asendus)liikmeks. Palume seletuskirja täiendada.</p>	<p>Arvestatud.</p> <p>Seletuskirja on täiendatud, et Eesti esindaja IMERA nõukojas ning tema asendusliige määratakse MKMist, arvestades ministeeriumi rolli IMERA rakendamisel.</p> <p>Samas on täpsustatud, et tulevikus võib sõltuvalt konkreetse kriisi olemusest asendusliikmeks määrata ka teise kriisiolukorra seisukohast asjakohase</p>

			ministeeriumi või riigiasutuse esindaja.
	Seletuskirja lk 6, 17	Seletuskirja lk 6 on kirjas, et valmisoleku toetamiseks arendab Komisjon ECMP-d, mis hakkab toimima IMERA keskse teabevahetus- ja koordineerimisvahendina. Seletuskirjast ei selgu, kas platvormi kasutamisel kaasnevad ka liikmesriikidele kulud. Kui kulusid ei kaasne, palume sellekohane selgitus lisada seletuskirja.	Arvestatud. Seletuskirjas on täpsustatud, et ECMP arendamise ja ülalpidamisega seotud kulud katab Komisjon ning platvormi kasutamine ei too liikmesriikidele kaasa täiendavaid otseseid kulusid.
	Seletuskirja lk 12	Seletuskirja lk 11 (12) punktis 3.4.1 vastavushindamisest ajutise erandi tegemise võimaldamine on toodud, et käesolev eelnõu keskendub nõutud pädeva asutuse määramisele, et võimaldada terviklikult rakendada EL ühtlustatud õigusaktidesse lisatud hädaolukorramenetlusi. Palume lauset täpsustada ja lisada konkreetne viide, millise EL õigusakti kohane pädev asutus, sest seletuskirjas on termin „pädev asutus“ mitmeti tõlgendatav.	Arvestatud. Seletuskirja täpsustatud: „ <i>ELi tootemäärustesse ja koondirektiiviga (EL) 2024/2749 muudetavatesse tootedirektiividesse lisatavat vastavushindamise menetluse erandit, kus ei nõuta teada antud asutuse osalust</i> “.
	Seletuskirja lk 13, 15	Seletuskirja lk 13 on toodud, et püsivat ööpäevaringset (24/7) valmisolekut EVK-le ei looda. Kui hädaolukord peaks juhtuma, peab liikmesriik tagama 24/7 valmisoleku- ja reageerimisvõimekuse. Tulenevalt eeltoodust palume seletuskirja täiendada selgitusega, milline asutus ja kuidas ööpäevaringse valmisoleku tagab ning kuidas toimub sellekohane infovahetus EVK-ga.	Arvestatud. Seletuskirjas on täpsustatud, et püsivat ööpäevaringset valvesüsteemi EVK-le ei looda, kuna 24/7 valmisoleku ja reageerimisvõimekuse tagamine on IMERA määruse kohaselt soovituslik (vt IMERA pp 27).

	<p>Seletuskiri lk 16–17</p>	<p>Juhime tähelepanu, et seletuskirja kulude osa on vastuoluline.</p> <p>Seletuskirja lk-del 13–14 punktis 6 seaduse rakendamisega seotud riigi ja kohaliku omavalitsuse tegevused on toodud eeldatavad kulud ja tulud ja märgitud, et EVK-poolt CLO ja SPC ülesannete täitmine eeldab mitmeid haldusfunktsioone, mis nõuavad sh spetsiaalset IT-võimekust turvaliseks teabevahetuseks ja dokumendihalduseks. Samas on öeldud, et eraldi riiklikke IT-arendusi ega liidestusi ei planeerita ning kulud on arvestatud ilma nendeta.</p> <p>Ühes lõigus on toodud, et andmete vahetamiseks kasutatakse juba olemasolevaid vahendeid ja võimekusi. Samas märgitakse teises lõigus, et EVK prognoositav kulu on umbes 0,3 miljonit eurot aastas, mis sisaldab personali-, arendus- ja halduskulusid ning on vajalik, et täita IMERA-st tulenevad kohustused. Lisaks selgub seletuskirjast, et EVK tegevused piirduvad CLO ja SPC osas koordineerimisega ning enamus ülesanded suunatakse täitmiseks pädevatele asutustele.</p> <p>Lisaks on seletuskirjas märgitud, et SPC praktilise nõustamistegevusega ettevõtjatele ja kodanikele tegeleb Häirekeskus, lähtudes pandeemiaaegsest väljakujunenud praktikast. Kuna nõustamistegevus toimub olemasolevate struktuuride ja</p>	<p>Arvestatud osaliselt – seletuskirja on täiendatud. Selgitatud.</p> <p>IMERA rakendamine ning CLO ja SPC ülesannete täitmise korraldamine eeldab EVK-lt analüütilist võimekust ja haldussuutlikkust ning IMERast tulenevate teabevahetusülesannete täitmise suutlikkust, mis varieerub sõltuvalt IMERA režiimist.</p> <p>EVK kulud ei ole tõepoolest seotud eraldi riiklike IT-arenduste või uute infosüsteemide loomisega, vaid olemasolevate ELi ja riigisiseste lahenduste kasutuselevõtmise, kohandamise ja haldamisega (sh turvaline teabevahetus, dokumendihaldus, ligipääsud andmebaasidele ja analüütilistele tööriistadele), samuti püsiva analüütilise võimekuse ja haldussuutlikkuse tagamisega.</p> <p>Valmisolekurežiimis hõlmab EVK roll asutustevaheliste koostöö- ja teabevahetuskorda ülesehitamist ja hoidmist. Samuti hõlmab see siseturu toimimist üldist olukorrateadlikkust, mille alusel teavitab EVK CLO rollis a Komisjoni <i>ad hoc</i> juhtumitest, mis võivad mõjutada siseturu toimimist, omada piiriülest mõju või eskaleeruda siseturu kriisiks. EVK varasem kogemus tarneahelate ja riskide jälgimisega vedelkütuse valdkonnas toetab seda tegevust.</p> <p>Siseturu toimimise seisukohast tuleb valmisolekurežiimis olukorrateadlikkuse raames hinnata ja analüüsida riske eeskätt julgeolekuohtude,</p>
--	-----------------------------	--	--

		<p>pädevuste raames, ei ole Häirekeskuse poolt nõustamisteenuse pakkumiseks vaja ette näha täiendavaid ressursse. Arusaamatuks jääb kogu kulude arvestus, kui EVK roll piirdub andmete koondamise ja koordineerimisega. Samal ajal asjakohane info, mida hädaolukorras on vaja erinevatele osapooltele jagada, tuleb pädevatelt asutustelt. Pädevad asutused päevad läbi mõtlema töökorralduse, üldsusele jagatavad sõnumid ehk et nende asutuste töökoormus kasvab. Siseministeeriumi hinnangul ei ole selline kulude arvestus ja jaotus õiglane ega kohane.</p> <p>Tulenevalt eeltoodust palume täpsustada seletuskirja kulude osa ning analüüsida mõjusid pädevatele asutustele, sh kulude osa ning kas ja kui palju on vaja muuta asutuste riskianalüüsi ja hädaolukorra lahendamise plaane, kes IMERA-t rakendama peavad.</p>	<p>majandushäirete, rahvatervishoiuga seotud kriiside ja loodusõnnetuste kontekstis. Sellist laiapõhjalist analüütilist võimekust EVK-s täna ei ole ning IMERA rakendamiseks on vajalik täiendavate töökohtade loomine.</p> <p>Lisaks hõlmab valmisolekurežiim kohustuslikku osalemist Komisjoni korraldatavatel koolitustel ja stressitestidel, võrgustikutööd teiste liikmesriikidega ning koostöö- ja teabevahetussuhete hoidmist ettevõtjate ja partnerasutustega.</p> <p>Valvsus- ja siseturu hädaolukorra režiimi ajal toimub seireinfo kogumine pädevate asutuste poolt, kusjuures EVK roll on koondada pädevate asutuste tagatud teave, seda analüüsida ja süstematiseerida ning CLOna edastada see Komisjonile ja teistele liikmesriikidele ECMPi kaudu.</p> <p>Lisaks vahendab CLO koostöös pädevate asutustega ettevõtjatele suunatud vabatahtlikke teabepäringuid. Siseturu hädaolukorra režiimis täidab EVK lisaks SPC rolli, koondades ja vahendades ettevõtjatele, tarbijatele ja kodanikele suunatud teavet kehtivate riiklike ja ELi tasandi kriisimeetmete kohta, abistades pöördujaid menetluste lõpuleviimisel ning asjakohaste digivormide täitmise, ning tagades kiire ja koordineeritud teabevahetuse ELi tasandi SPCga. Üldise ja standardiseeritud kriisiinfo edastamiseks kasutatakse Häirekeskuse juhitud KRITi.</p>
--	--	--	---

			<p>Arvestades IMERA-st tulenevate ülesannete ulatust, EVK praegust suurust (14 töökohta) ning asjaolu, et vajalikku analüütilist võimekust ja haldussuutlikkust ei ole võimalik katta olemasolevate sisemiste ressursside arvelt, prognoositakse kulusid kolme aasta perspektiivis ligikaudu 300 000 eurot aastas.</p>
Riigikantselei	Seletuskiri, eelnõu § 1	<p>Riigikantselei ei toeta eelnõuga kavandatud muudatuste tegemist hädaolukorra seaduses (edaspidi <i>HOS</i>) ning teeb ettepaneku kehtestada määruse rakendamiseks vajalikud sätted majandustegevuse seadustiku üldosa seaduses (edaspidi <i>MSÜS</i>).</p> <p>Riigikantselei hinnangul on määruse rakendamine majandustegevust reguleerivas seaduses põhjendatud nii määruse eesmärgi, reguleerimisala kui ka normiadressaatide olemusega.</p> <p>Määruse eesmärk on kehtestada Euroopa Liidu tasandil raamistik selliste kriisiolukordade ennetamiseks ja käsitlemiseks, mis ohustavad siseturu toimimist, eelkõige kaupade, teenuste ja isikute vaba liikumist ning kriitiliste kaupade ja teenuste kättesaadavust. Määruse reguleerimisese on tihedalt seotud majandustegevuse toimimisega siseturul ning see käsitleb ettevõtjaid kui siseturu toimimise keskseid osalisi. Tegemist on ettevõtjatega, kelle tegevus on kriisiolukorras</p>	<p>Seisuga 12.05.26 Arvestatud.</p> <p>Kuna HOS kavandatakse tulevikus kehtetuks tunnistada tsiviilkriisi ja riigikaitse seaduse eelnõu (TSIRKS) jõustumisel, on otsustatud IMERA rakendamiseks luua eraldi seadus.</p> <p>Otsusele aitas kaasa ka asjaolu, et TSIRKS keskendub olemuselt riigisisese kriisijuhtimise ja kriisilahendamise korraldusele. IMERA seevastu on ELi siseturu kriisiohjeraamistik, mille keskmes on liikmesriikide ja Komisjoni vaheline koostöö, piiriülene teabevahetus ning kaupade, teenuste ja isikute vaba liikumise tagamine kriisiolukorras.</p> <p>Mittearvestatud. Selgitatud.</p> <p>Riigikantselei seisukoht lähtub eeldusest, et IMERA määruse rakendamine on tihedalt seotud majandustegevuse toimimisega siseturul, kusjuures ettevõtjad on siseturu kesksed osalised, ning seetõttu peaks määruse kandeseaduseks olema HOSi asemel MSÜS.</p>

	<p>määrava tähtsusega kaupade ja teenuste kättesaadavuse ning tarneahelate toimimise seisukohalt.</p> <p>Määrus näeb ette mehhanismid, mille kaudu kogutakse ja koordineeritakse teavet ettevõtjate tootmisvõimsuste, varude, tarneahelate ja teenuste osutamise kohta ning hinnatakse majandustegevuse häirete mõju siseturu toimimisele. Siseturu hädaolukorra režiimis võib komisjonil olla õigus nõuda sellist teavet ka otse ettevõtjatelt, kui see on vajalik siseturu hädaolukorra lahendamiseks ning kui vajalikku teavet ei ole võimalik muul viisil saada. Need sätted mõjutavad otseselt ettevõtjate õigusi ja kohustusi ning majandustegevuse korraldust kriisiolukorras.</p> <p>Määruse rakendamisel on keskse tähtsusega ühtse kontaktpunkti (Single Point of Contact, SPC) ja teabevahetuse keskasutuse (Central Liaison Office, CLO) süsteem, mille eesmärk on tagada liikmesriigi tasandil teabevahetus ja koordineerimine siseturgu mõjutavate kriiside korral ning hõlbustada teabe vahetust avalikkuse, ettevõtjate ja töötajate, teiste liikmesriikide ning Euroopa Komisjoni vahel. Kontaktpunkti peamine ülesanne on ettevõtjate, töötajate ja avalikkuse teavitamine ning vajaduse korral teabe edastamine Euroopa Liidu tasandile. See funktsioon on olemuslikult seotud just ettevõtjate</p>	<p>Ettevõtjatel on küll oluline roll tarneahelate toimimises, kuid IMERA loogika ei raja end üksnes sellele, vaid käsitleb siseturul vaba liikumist laiemalt. COVID-19 ajal tekkinud oluliste kaupade nappus ei olnud põhjustatud ainult ettevõtjate tegevusest või tegevusetusest; probleemiks olid üsna sageli liikmesriikide kehtestatud piirangud. Seetõttu on IMERA keskmes liikmesriikide haldussuutlikkus, avalike asutuste vaheline koordineerimine ning ELi tasandi mehhanismid, mille kaudu hoitakse ära killustunud ja koordineerimata riiklikud kriisimeetmed.</p> <p>Määrus näeb ette mehhanismid ettevõtjatelt teabe kogumiseks valvsus- ja hädaolukorrarežiimis, st olukordades, kus kriis on eskaleerumas või on juba ametlikult kehtestatud siseturu hädaolukorrarežiim.</p> <p>Valvsusrežiimis on seire teostamisel põhirõhk CLO ja pädevate asutuste koostööl. Olulisemad on seejuures pädevate asutuste käsutuses juba olemasolevad andmed, kuna artikli 16 kohaselt on ettevõtjatele esitatavad päringud liikmesriikide siseselt vabatahtlikud. Hädaolukorrarežiimis võib komisjon pöörduda otse ettevõtjate poole teabe saamiseks tarneahelate seisu kohta – see võimalus tuleneb vahetult IMERA määrusest ega vaja Eesti õigusesse ülevõtmist ega Eesti riigi täiendavat sekkumist. Määruse rakendamiseks on tõepoolest keskse tähtsusega SPC ja CLO süsteem, kuid oluline on nende funktsioonide selge</p>
--	--	--

	<p>majandustegevuse ja siseturu toimimisega kriisiolukorras.</p> <p>Erinevalt HOS-ist ja tsiviilkriisi ja riigikaitse seaduse eelnõust on MSÜS määruse rakendamiseks sobivam õiguslik raamistik, milles on võimalik reguleerida ettevõtjate teabe esitamise ja suhtluse korda kontaktpunkti kaudu ning määratleda kontaktpunkti roll majandustegevust puudutavas teabevahetuses, sh kriisiolukordades, mis mõjutavad siseturgu.</p> <p>Riigikantselei hinnangul ei ole määrus ega selle rakendamiseks kavandatud HOS-i muudatused suunatud riigisisese kriisijuhtimise korraldamisele ega üksiku liikmesriigi kriisi lahendamisele.</p> <p>Määruse eesmärk on tagada siseturu toimimine piiriüleses vaates. Riigisiseseid kriisiolukordi reguleerivad seadused keskenduvad üldjuhul avaliku võimu sisemisele korraldusele, kriisijuhtimise pädevuste jaotusele ning elanikkonna ja riigi toimimise kaitsele.</p> <p>Määrus neid küsimusi aga ei reguleeri, vaid kehtestab raamid, mille kohaselt peavad liikmesriikide meetmed olema kooskõlas siseturu toimimise nõuetega ning ei tohi põhjendamatult piirata majandustegevust ega vaba liikumist.</p> <p>Eelnõu kohaselt täiendatakse hädaolukorra seadust uue §-ga</p>	<p>eristamine. SPC põhiülesanne on ettevõtjate, kodanike, tarbijate ja töötajate abistamine riiklike kriisimeetmete kohta teabe saamisel, selle mõistmisel ning vajaduse korral menetluste lõpuleviimisel ja vormide täitmisel. SPC roll on selgelt ajaliselt piiratud ning selle sihtrühmad ei ole üksnes ettevõtjad.</p> <p>CLO on teabevahetust koordineeriv asutus, kes muu hulgas tagab, et SPC-l oleks siseturu hädaolukorra režiimi ajal kogu vajalik teave. SPC suhtleb ELi tasandi SPC-ga kriisimeetmete osas, kuid sisuline teabevahetus, sh tarneahelaid käsitleva teabe vahendamine, toimub siiski CLO kaudu. Seega ei ole ei CLO ega SPC olemuselt seotud üksnes ettevõtjate ega majandustegevuse toimimisega.</p> <p>Sellest tulenevalt ei ole võimalik määrata IMERA tähenduses SPC-d ega CLO-d MSÜSi, kuna ettevõtjaid puudutavad tegevused moodustavad MSÜSi igapäevasest tööst vaid ühe osa ning SPC tegevus on seotud üksnes siseturu hädaolukorra režiimiga. CLO peamised sihtrühmad on siseriiklikud pädevad asutused, ELi tasandi CLO, teiste liikmesriikide CLO-d ning SPC-d. SPC teenindab lisaks ettevõtjatele ka kodanikke, tarbijaid ja töötajaid ning seda ainult siseturu hädaolukorra režiimis.</p> <p>HOS sobib kandeseaduseks IMERA määruse rakendamisel, kuna HOS (ning TSIRKS-i jõustumisel TSIRKS) on suunatud</p>
--	---	---

	<p>14¹, millega sätestatakse määruse rakendamiseks vajalikud sätted teabevahetuse keskasutuse (CLO) ja ühtse kontaktpunkti (SPC) määramise ning nende ülesannete korralduse kohta. CLO ja SPC on määruse alusel liikmesriigi määratud riigisisest struktuurid, mille ülesanne on täita määrusest tulenevaid kohustusi siseturu valvsus- ja hädaolukorra režiimi rakendamisel, sealhulgas tagada teabe koordineerimine ja edastamine vastavalt määru s e sätestatule.</p> <p>Määru s e sätestatud siseturu hädaolukorra režiimi ei saa kuidagi samastada hädaolukorra seaduse tähenduses hädaolukorraga ega ka tsiviilkriisi ja riigikaitse seaduse eelnõus kasutatava kriisilukorra mõistega, kuna nende eesmärk, reguleerimisese ja õiguslik toime on erinevad.</p> <p>EL siseturu hädaolukorra režiim kujutab endast siseturu toimimise kaitseks ette nähtud ELtasandi koordineerimis- ja koostöömehhanismi, mis ei too endaga kaasa riikliku hädaolukorra väljakuulutamist ega hädaolukorra seaduses sätestatud avaliku võimu erivolituste rakendamist.</p> <p>Seetõttu ei ole sobiv käsitada siseturu hädaolukorra režiimi rakendamist hädaolukorra seaduse kohaldamisalas, kuna nende regulatsioonide õiguslik iseloom, eesmärgid, tagajärjed ja sihtgrupid erinevad põhimõtteliselt.</p>	<p>riigisisese kriisijuhtimise ja -korralduse raamimisele. See võimaldab IMERA rakendamise eest vastutavatel asutustel tugineda olemasolevatele kriisikoostöö korraldustele ja väljakujunenud teabevahetusmehhanismidele.</p> <p>IMERA eesmärk on tõepoolest tagada siseturu toimimine piiriüleses vaates. Kuid nagu nägime COVID-19 ajal, mõjutavad kriisilukorras piiriülesed tegevused otseselt liikmesriikide individuaalset varustuskindlust. Eesti ei ole ELi majanduses omaette saar, vaid on tugevalt mõjutatud teiste liikmesriikide otsustest.</p> <p>Riigikantselei väidab, et IMERA siseturu hädaolukorra režiim ei kattu HOSi ning tulevikus TSIRKS i tähenduses siseriikliku hädaolukorra režiimi raamistikuga. Esiteks võivad need olukorrad siiski haakuda, nagu nägime ka COVID-19 puhul. Teiseks on IMERA eesmärk kriise ennetada, neid kontrolli all hoida ning vältida olukorra eskaleerumist tasemele, kus Eesti oleks sunnitud välja kuulutama siseriikliku hädaolukorra.</p> <p>Kokkuvõttes on IMERA kriisiohje raamistik, mida on kõige loogilisem asetada Eesti kriisiohjestruktuuri reguleerivas seadusesse (kehtivas õiguses HOS ning edaspidi TSIRKS is).</p> <p>Ettevõtjate roll on sealjuures tõepoolest oluline, kuid ükski ettevõtja ei saa toimida olukorras, kus liikmesriigid sulgevad piirid või keelavad teatud kaupade</p>
--	---	--

		<p>Eeltoodust tulenevalt leiab Riigikantselei, et määruse rakendamine hädaolukorda (kriisiolukorda) reguleerivas seaduses ei ole süsteemselt põhjendatud. Selline lahendus nihutaks regulatsiooni raskuskeskme avaliku võimu kriisireageerimisele, samas kui määruse tegelik reguleerimisese on majandustegevuse ja siseturu toimimise tagamine kriisiolukorras.</p> <p>MSÜS-i § 1 kohaselt on selle seaduse eesmärk sätestada majandustegevuse vabaduse kasutamise üldised tingimused ja kord, sealhulgas reguleerida majandustegevuse alustamist, teostamist, jätkamist ja lõpetamist, samuti riiklikku järelevalvet ja vastutust. Riigikantselei hinnangul on MSÜS määruse rakendamiseks sobivam õiguslik raamistik, kuna see võimaldab koondada ettevõtjatele suunatud õigused ja kohustused, sealhulgas teabe esitamise ja koostöö koondada ettevõtjatele suunatud õigused ja kohustused, sealhulgas teabe esitamise ja koostöö nõuded, ühtsesse ja adressaatidele selgesse regulatsiooni. See tagab õigusselguse, normide süsteemse loogika ning kooskõla määruse eesmärgiga. Vajaduse korral on võimalik MSÜS-i reguleerimisala sätte sõnastust ka täpsustada.</p>	<p>ekspordi. IMERA toetab nii ettevõtjaid kui ka tarbijaid, hoides tervikvaadet ning tagades tõhusa ja kiire teabevahetuse ja koostöö nii ELi kui ka liikmesriikide tasandil.</p>
Rahandusministeerium/ MTA	Seletuskirja lk 15	<p>Eelnõus ei täpsustata ja seletuskirjas ei selgitata, milliseid konkreetseid andmeid peaks MTA hakkama avaldama, niisamuti ei ole selgitatud</p>	<p>Arvestatud.</p> <p>Seletuskirjas on täpsustatud, et IMERA raames kogutav seireinfo hõlmab teavet siseturu valvsus- või</p>

		<p>andmete avaldamise sagedust, näiteks, kas andmeid tuleb avaldada periooditi, üksikpäringute alusel vastavalt vajadusele jne.</p> <p>Märgime, et mitte ainult ei ole andmekoosseis ja andmete edastamise sagedus vajalik selleks, et hinnata MTA töökoormust ning sellest sõltuvat võimekust andmeid avaldada, vaid sellest sõltub üldse ka kõnealuse seadusmuudatuse vajalikkus. Nimelt, MKS § 29 on vaja täiendada üksnes siis, kui vajadus on isikustatud andmete järele – isikustatud andmed on maksusadaluse kaitse all ja nende avaldamine eeldab õiguslikku alust. Kui aga vajadus on isikustamata andmete järele, siis selleks ei ole MKS § 29 vaja täiendada, kuid see siiski eeldab MTA-ga kokkulepet andmete avaldamise praktilise korra osas.</p> <p>Ilma andmekoosseisuta ei ole võimalik hinnata ka võimalikke alternatiive, näiteks kas kõnealuseid andmeid oleks võimalik saada ka Statistikaametilt.</p> <p>Palume seega eelnõu ja/või seletuskirja täiendada, st milliseid andmeid ja/või andmeliike konkreetselt vaja on ning kui tihti peaks MTA hakkama neid andmeid avaldama.</p>	<p>hädaolukorra režiimides tootmisvõimsuse, vajaliku tööjõu kättesaadavuse, varude, tarnijate ja teenuseosutajate võimalike piirangute, mitmekesistamise ja asendamise võimaluste, nõudluse tingimuste ning kitsaskohtade kohta (IMERA pp 37).</p> <p>See tähendab, et MTA või teiste pädevate asutuste poolt andmete edastamine seire eesmärgil ei ole regulaarne, vaid ajaliselt piiratud ning seotud valvsusrežiimi aktiveerimisega. Seire tehnilised parameetrid (sh seirataivate andmete liik, detailsus ja andmetevahetuse sagedus) sätestatakse IMERA määruse artikli 14 alusel vastu võetavas nõukogu rakendusaktis, ning sõltuvad konkreetse kriisi iseloomust.</p> <p>Tulenevalt eeltoodust on käesoleva eelnõu eesmärk sätestada teabevahetuse ja asutustevahelise koostöö üldine õiguslik alus.</p> <p>Maksukorralduse seaduse § 29 täiendamine on ette nähtud üksnes juhuks, kui IMERA rakendamisel osutub vältimatuks MTA valduses oleva maksusadalust sisaldava teabe edastamine (näiteks juhul, kui Nõukogu rakendusaktiga sätestatakse konkreetse ettevõtja tarneahela seire) ning selleks puuduks muul juhul seadusest tulenev selgesõnaline õiguslik alus. Praktikas on eelduslikult piisav isikustamata ja agregeeritud teabe kasutamine.</p>
--	--	---	---

Justiits- Digiministeerium	ja Seletuskirja lk 15, eelnõu § 1	<p>Eelnõu §-ga 1 täiendatakse seadust muu hulgas § 14¹ lõikega 5, mille kohaselt on teabevahetuse keskasutuse ja riikliku ühtse kontaktpunkti ülesande täitjal õigus saada oma ülesannete täitmiseks teavet valitsusasutustelt, valitsusasutuse hallatavatelt riigiasutustelt ja riigi andmekogudest.</p> <p>Juhime tähelepanu, et termin „riigi andmekogu“ oli kasutusel kuni andmekogude seaduse kehtetuks tunnistamiseni, hetkel näeb avaliku teabe seadus selleks ette termini „riigi infosüsteemi kuuluv andmekogu“. Palume eelnõu sõnastust vastavalt muuta.</p> <p>Juhime ka tähelepanu, et kui teabevahetuse keskasutuse ja riikliku ühtse kontaktpunkti ülesande täitmisel tuleb töödelda ka isikuandmeid, siis kujutab see endast eraelu puutumatuse riivet, mille raamid tuleb seaduse tasandil kindlaks määrata. Kui isikuandmete töötlemise vajadus puudub, palume see seletuskirjas välja tuua. Kui aga ülesande täitmisel on vaja isikuandmeid töödelda, siis palume seaduse tasandil ette näha, milliseid isikuandmeid töödeldakse ja kaua neid säilitatakse, või viidata seletuskirjas, kus vastav regulatsioon on ette nähtud.</p>	<p>Arvestatud ja selgitatud.</p> <p>Eelnõu § 14¹ lõike 5 sõnastust on täpsustatud ning termin „riigi andmekogu“ on asendatud kehtivas õiguses kasutatava terminiga „riigi infosüsteemi kuuluv andmekogu“.</p> <p>Seletuskirjas on täpsustatud, et CLO ja SPC täitmisel ei ole kavandatud isikuandmete töötlemist. Pädevate asutuste poolt edastatav teave on üldistatud ja koondatud kujul.</p>
		Palume arvestada ka käesoleva kirja lisas esitatud seletuskirja failis jäljega tehtud normitehniliste märkustega ning märkustega eelnõu mõju kohta.	<p>Arvestatud.</p> <p>Märkustega on arvestatud ning seletuskirja vastavalt täiendatud.</p>

Regionaal- ja Põllumajandusministeerium	Seletuskiri	<p>IMERA rakendamiseks peab EVK hakkama koguma mingit laadi infot ettevõtjatelt. Seletuskirja kohaselt „täida või põhjenda“ põhimõtte alusel seda siis küsima hakatakse. Kuigi kriisi ajal ilmselt proportsionaalne, siis igapäevase ennetava aruandluse sisseviimine ei ole selge.</p>	<p>Selgitatud.</p> <p>Eelnõu ega seletuskiri ei näe ette igapäevase või püsiva ennetava aruandluskohustuse kehtestamist ettevõtjatele.</p> <p>Valvsusrežiimis toimub tarneahelate seire pädevate asutuste poolt eelkõige olemasolevate andmete alusel. Ettevõtjatele suunatud teabepäringud on selles etapis vabatahtlikud ega põhine „täida või põhjenda“ põhimõttel.</p> <p>„Täida või põhjenda“ põhimõte kohaldub üksnes siseturu hädaolukorrarežiimis ning üksnes Komisjoni poolt esitatud teabepäringutele IMERA määruse alusel. Tegemist on erandliku ja ajaliselt piiratud mehhanismiga, mida rakendatakse üksnes juhul, kui nõukogu on kehtestanud siseturu hädaolukorrarežiimi vastavalt IMERA artiklile 18.</p>
	Seletuskiri	<p>IMERA tähendab, et liikmesriigid ei tohi kriisiolukorras omavoliliselt piirata selliste kaupade või teenuste EL-isiseselt liikumist ega takistada töötajate liikumist, välja arvatud juhul, kui mõnes teises ELi mehhanismis on kehtestatud selgesõnaline erand. Täna kehtiva riigikaitseaduse (ja Riigikogus lugemisel oleva tsiviilkriisi ja riigikaitse seaduse eelnõu) alusel on võimalik seada (lihtsustatult) sõja korral välispiiri kaudu toidu väljavedu (eelnõus isegi paindlikumalt), kui seda on vaja elanikkonna toiduga tagamise kindlustamiseks (vältimaks kaupade ja saaduste väljavedu stressist tulenevate</p>	<p>Selgitatud.</p> <p>IMERA kehtestab siseturu hädaolukorra režiimis liikmesriikidele kohustuse vältida omavolilisi piiranguid kaupade, teenuste ja töötajate vaba liikumise suhtes ning näeb ette, et piiranguid võib kohaldada üksnes juhul, kui need on kooskõlas ELi õigusega või tulenevad mõnest muust ELi tasandi mehhanismist.</p> <p>IMERA määruse põhjenduspunkti 20 kohaselt ei tohiks IMERA piirata Euroopa toiduga kindlustatuse kriisiks valmisoleku ja sellele reageerimise mehhanismi rakendamist. Samas on selles põhjenduses selgitatud, et IMERA</p>

		<p>kõrgemate hindadega mujale siseturul). Mulle tundub, et siin on konflikt sees, aga EL määrust enam ei muuda</p>	<p>vaba liikumist käsitlevaid sätteid, sealhulgas vaba liikumise õiguse piiranguid reguleerivaid norme, tuleks kohaldada ka toiduainetele.</p> <p>Kehtiva RIKSi ning edaspidi TSIRKSi alusel välispiiril kehtestatav piirang toidukaubale, kui see on vajalik elanikkonna elutähtsate vajaduste tagamiseks, ei lähe automaatselt IMERA-ga vastuollu. IMERA põhjenduspunkti 40 kohaselt võivad sellised alused nagu avalik kord, avalik julgeolek või rahvatervise kaitse õigustada vaba liikumise piiranguid, tingimusel et need on proportsionaalsed, ajaliselt piiratud ja mittediskrimineerivad.</p> <p>Samas juhul, kui kaup määratakse ELi Nõukogu rakendusaktiga IMERA artikli 18 alusel kriisi seisukohast oluliseks ning tegemist on toidukaubaga, kohaldub sellele IMERA artikli 21 lõigete nn keelatud piirangute loetelu, sealhulgas keeld piirata kriisi seisukohast oluliste kaupade liidusisest liikumist või kehtestada samaväärse mõjuga meetmeid.</p>
	Seletuskiri	<p>HOS jt muutmise EN osas jääb selgusetuks nt TTJA seotus kui tootekategooriaks peaks olema toidukaubad.</p>	<p>Selgitatud.</p> <p>TTJA pädevus vastavushindamise erandi kohaldamisel piirdub Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2024/2748 ning direktiivi (EL) 2024/2749 alusel muudetud ELi ühtlustamisõigusaktidega hõlmatud tootekategooriatega. Tegemist ei ole toidukaupadega, vaid tööstustoodetega, mille suhtes nähakse IMERA koondmäärusega ette erakorralised vastavushindamismenetlused siseturu hädaolukorrarežiimi ajal,</p>

			näiteks masinad, rõhu all olevad seadmed, tsiviilotstarbelised lõhkematerjalid, liftid ja mõõtevahendid.
Statistikaamet	Seletuskiri	<p>Statistikaameti põhiülesandeks on vastavalt riikliku statistika seadusele (edaspidi RStS) korraldada riikliku statistika tegemist eesmärgiga kajastada ühiskonna olukorda ja muutusi ning varustada ühiskonda rahvastiku, sotsiaalvaldkonna, majanduse ja keskkonna arengu seisukohalt olulise teabega, sealhulgas arengukavade ja prognooside koostamiseks, erinevate poliitike kujundamiseks, teadus- ja rakendusuuringute tegemiseks ning teadmuspõhiste otsuste langetamiseks. Viimased kriisid on näidanud (Covid, energiakriis, Ukraina sõda), et asutused, sh Vabariigi Valitsus vajavad ad hoc analüüse (nt liikuvusanalüüsid, sõjapõgenikega seotud analüüsid). Samuti vajatakse ka kriiside korral selliseid näitajaid nagu THI ja SKP, mida arvutab Statistikaamet. Sealjuures juhime tähelepanu, et praegu kehtivate õigusaktide ning ka tsiviilkriisi ja riigikaitse seaduse eelnõuga ei ole Statistikaametile sätestatud kriisiaja ülesannet.</p> <p>Tulenevalt RStS § 4-st teeb Statistikaamet töid, mis on Vabariigi Valitsuse poolt korraldusega kinnitatud riikliku statistika programmis ehk korralduse lisas olevate statistikatööde loetelus. Programmis olevate tööde loetelu koostatakse 4 aastaks</p>	<p>Selgitatud.</p> <p>Eelnõu ega seletuskiri ei näe ette STA-le eraldiseisvaid kriisiaja ülesandeid ega kohusta STA koguma või edastama andmeid väljaspool RStSist ja kehtivast riikliku statistika programmist tulenevat raamistikku.</p> <p>Samuti ei kavandata IMERA raames ette STA-le kohustust edastada EVK-le tuvastataval kujul andmeid. Kogu seire- ja teabevahetus toimub RStSile ning esitatav teave on agregeeritud ja anonüümistatud kujul.</p> <p>Juhul kui tulevikus tekib vajadus täiendavate statistikatööde järele, lahendatakse see eraldiseisvalt (sh rahastuse) mitte käesoleva eelnõu kaudu.</p>

		<p>koos rahastusallikaga. Sellest tulenevalt pöörame tähelepanu, et kui Eesti Varude Keskusel on vajadus, et Statistikaamet koguks seaduse alusel planeeritavaks tegevuseks täiendavaid andmeid, on vajalik vastava töö, sh andmekoosseisu eelnev kokkuleppimine ja finantseerimise tagamine Eesti Varude Keskuse või Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi eestvedamisel</p> <p>Sealjuures juhime tähelepanu, et praegu kehtivate õigusaktide ning ka tsiviilkriisi ja riigikaitse seaduse eelnõuga ei ole Statistikaametile sätestatud kriisiaja ülesannet.</p> <p>RStS § 35 kohaselt levitab riikliku statistika tegija riikliku statistika tegemiseks kogutud andmeid ainult sellisel kujul, mis välistab statistilise üksuse otsese või kaudse tuvastamise võimaluse, mis tähendab, et tulemused avaldatakse agregeeritud ehk anonüümitud kujul. Tuvastataval kujul saab andmeid levitada üksnes teaduslikul eesmärgil ning RStS §-is 38 ette nähtud tingimustel. Seega Statistikaamet ei saa edastada Eesti Varude Keskusele andmeid tuvastataval kujul, mistõttu pole võimalik vastavat kohustust sätestada ka asutuse põhimäärusega, nagu on eelnõu seletuskirjas kirjeldatud.</p>	
--	--	---	--

II kooskõlastusring

Kooskõlastaja või arvamuse esitaja	Eelnõu paragrahv, lõige, punkt	Märkuste või ettepaneku sisu	Arvestatud/arvestatud osaliselt/mittearvestatud/selgitatud
------------------------------------	--------------------------------	------------------------------	--

Justiits- ja Digiministeerium	Eelnõu § 1	Teeme ettepaneku kavandada vastav täiendus HOS § 10 ¹ alla. Kontaktpunkt on EL siseturu hädaolukorraga seotud ning halduslepingu kaudu võib selleks saada ka äriühing. Seega ei ole kontaktpunkt selline hädaolukorra lahendamist juhtiv asutus, mis sobiks §-de 14 ja 15 vahel.	<p>Mittearvestatud. Selgitatud.</p> <p>Vastus seisuga 18.05.26</p> <p>IMERA rakendamiseks luuakse eraldiseisev rakendusseadus, mis koondab IMERA rakendamiseks vajalikud riigisisised normid ja halduskorralduslikud alused ühte õigusakti. Eraldi rakendusseadus võimaldab tagada õigusselguse ja rõhutada IMERA siseturu mõõdet.</p> <p>***</p> <p>Teabevahetuse keskasutuse (CLO) ülesanded – nagu riigisisese koostöö koordineerimine, asjakohase kontaktvõrgustiku kujundamine ning siseturu olukorratähtsuse tagamine – ei ole oma olemuselt kriisikommunikatsioon. Tegemist on eelkõige halduskorralduslike ja koordineerivate ülesannetega, mille eesmärk on tagada IMERA määruse kohane teabevahetus ning koostöö riigisiseste pädevate asutuste, Euroopa Komisjoni ja teiste liikmesriikidega.</p> <p>Arvestades, et EVK täidab IMERA määruse rakendamisel nii CLO kui ka siseturu hädaolukorra režiimis ühtse kontaktpunkti (SPC) ülesandeid, ei ole põhjendatud nende rollide siseriiklik eristamine ega paigutamine erinevate õigusnormide alla. Seetõttu käsitletakse käesolevas eelnõus nimetatud funktsioone ühtse halduskorraldusliku lahendusena.</p>
	Eelnõu § 3	Ettepanek täiendada MKS § 29 punktiga 20 ¹ , sest p 20 käsitleb MKM-ga	<p>Mittearvestatud. Selgitatud.</p>

		<p>seonduvat ja uus täiendus sobiks paremini sellele järgnevaks.</p>	<p>IMERA raamistik ei ole sisuliselt seotud dumpingu teemadega, mis on § 20 keskne.</p> <p>MKSi § 29² kavandatud lahendus on meie hinnangul sobivam, kuna mõlemad paragrahvi punktid viitavad EVK-le. EVK hakkab IMERA määruse rakendamisel sisuliselt täitma nii CLO kui ka SPC ülesandeid, mistõttu on vastava sätte paigutamine § 29 alla põhjendatud.</p>
	Eelnõu § 4	<p>Eelnõu § 4 punkti 2 kohaselt täiendatakse toote nõuetele vastavuse seaduse normitehnilist märkust, lisades märkuste loetellu viide Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivile (EL) 2024/27491. Hea õigusloome ja normitehnika eeskirja2 (HÖNTE) § 27 lõike 3 kohaselt kui seaduseelnõu koostatakse Euroopa Liidu õiguse ülevõtmiseks, siis nimetatakse normitehnilises märkuses Euroopa Liidu õigusakti andja või andjad, akti liik, number, pealkiri ja avaldamismärge. Eelnõu seletuskirjas on öeldud, et Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2024/2747 kaasneva koonddirektiiviga (EL) 2024/2749 tehtavad muudatused kümnesse tootedirektiivi ei kuulu käesoleva eelnõu reguleerimisalasse ning nende siseriiklik ülevõtmine toimub eraldiseisva ministri määrusega. Seega</p>	<p>Arvestatud.</p> <p>Normitehniline märkus viitega IMERA koonddirektiivile (EL) 2024/2749 on eelnõust eemaldatud.</p>

		<p>seletuskirja kohaselt ei ole eelnõuga kavandatud Euroopa Liidu õiguse ülevõtmist. Palume kavandatud normitehniline märkus eelnõust välja jätta. Juhul, kui eelnõuga siiski võetakse üle Euroopa Liidu õigust, palume lisaks normitehnilise märkuse täiendamisele lisada eelnõule ka HÕNTE § 45 lõike 2 alusel nõutav vastavustabel.</p>	
	Seletuskirja lk 13	<p>Soovitame lisada täpsustuse. Lõigu viimane lause („Seetõttu on mõju hindamisel keskendatud IMERA rakendamisest tulenevale“) ei ole üheselt arusaadav. Soovitame täpsustada, millistele mõjudele hinnang keskendub. Näiteks: ... mõjudele Eesti avalikule sektorile ja ettevõtjatele, arvestades regulatsiooni piiratud kohaldamisulatust ja selle rakendumist üksnes hädaolukorra või valvsusrežiimi kehtestamise korral.</p>	<p>Arvestatud (seaduse mõjude peatüki sissejuhatust on läbivalt täpsustatud).</p> <p><i>„Mõju hindamisel on keskendutud määruse rakendamisest tulenevatele mõjudele Eesti avalikule sektorile ning ettevõtjatele – eelkõige elutähtsate ja kriisi seisukohast oluliste kaupade ja teenuste tootmise või tarnimisega hõlmatud ettevõtjatele (loetelu määratakse samuti Nõukogu rakendusaktiga)“.</i></p>
	Seletuskirja lk 13	<p>Soovitame lisada täpsustuse, milliseid ettevõtjaid muudatus eelkõige puudutab, ning võimalusel tuua välja ka mõjutatud ettevõtjate ligikaudne arv. Näiteks võiks täpsustada, et muudatus puudutab eelkõige kriisi seisukohast oluliste kaupade ja teenuste tootjaid, tarnijaid ning nendega seotud tarneahelates osalevaid</p>	<p>Osaliselt arvestatud.</p> <p>Teksti on täpsustatud järgmiselt:</p> <p><i>„IMERA kohaldamisalasse kuuluvate ettevõtjate arvu ei ole võimalik täpsustada, sest see kujuneb juhtumipõhiselt ning sõltub kriisi liigist, elutähtsate ja kriisi seisukohast oluliste kaupade ja teenuste loetelust ning nende tootmise ja tarnimisega seotud tarneahelate ulatusest“.</i></p>

		ettevõtjaid (hinnanguliselt ... ettevõtjat).	
	Seletuskirja lk 17	Palun kajastage selle punkti all, kas seaduse muutmise tõttu on tarvis muuta või tunnistada kehtetuks praegu kehtivaid õigusakte (vt HÕNTE § 48 lg 3 p 2).	<p>Arvestatud. Seletuskirja teksti on täpsustatud:</p> <p><i>„Seaduse rakendamine ei nõua uute rakendusaktide kehtestamist. Samuti ei kaasne seadusemuudatustega vajadust muuta ega kehtetuks tunnistada kehtivaid õigusakte“.</i></p>
	Seletuskiri lk 18	Seletuskirjast ei selgu, milline aeg peaks jääma seaduse avaldamise ja jõustumise vahele (<i>vacatio legis</i>). Kui eelnõu menetlus peaks viibima, siis ei pruugi rakendajatel jääda piisavalt aega vajalikeks ettevalmistamiseks. Palume seletuskirja täiendada nii, et sellest selguks nõutav <i>vacatio legis</i> .	<p>Arvestatud. Seletuskirja teksti on täpsustatud:</p> <p><i>„Seadus jõustub 29. mail 2026, sest samal päeval muutub kohustuslikuks IMERA ja sellega kaasneva koondmääruse (EL) 2024/2748 kohaldamine. Eelnõu kooskõlastamisse olid kaasatud asutused ja organisatsioonid, keda kavandatud muudatused võivad puudutada. Asjaomased pädevad asutused on teadlikud sellest, mis kuupäeval muutub IMERA määruse rakendamine kohustuslikuks, ning neil on võimalik teha IMERAst tulenevate kohustuste täitmiseks vajalikud ettevalmistused“.</i></p>
Eesti Põllumajandus-Kaubanduskoda	Seletuskiri lk 5	<p>Eesti Põllumajandus-Kaubanduskoja ettepanek hädaolukorra seaduse ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seaduse eelnõule.</p> <p>Eesti Põllumajandus-Kaubanduskoda (EPKK), mis koondab koos liikmesorganisatsioonidega üle 30 000 juriidilise ja füüsilise isiku, pöördub Teie poole, et anda tagasisidet hädaolukorra seaduse ja sellega seonduvalt teiste seaduste</p>	<p>Selgitatud.</p> <p>IMERA raamistiku rakendamine uue siseturu hädaolukorra ja vastupanuvõime määruse rakendamise seaduse kaudu ei too kaasa kolmandatesse riikidesse suunatud ekspordipiirangute kehtestamist. IMERA eesmärk on tagada kaupade, teenuste ja isikute vaba liikumine Euroopa Liidu siseturul kriisi ajal, eelkõige siseturu hädaolukorra režiimis IMERA artikli 17 tähenduses.</p> <p>Samuti on IMERA kokkupuude toiduvaldkonnaga piiratud. IMERA</p>

	<p>muutmise seaduse eelnõule, arvestades, et eelnõu on Justiits- ja Digiministeeriumi kooskõlastamise etapis. Hädaolukorra seaduse ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seaduse eesmärk on tagada siseturu hädaolukorra ja vastupanuvõime määruse (EL) 2024/2747 (edaspidi IMERA) ning sellega seotud koondmääruse (EL) 2024/2748 rakendamine Eesti õiguses. Eelnõu eesmärk on seega kehtestada siseriiklikult nõuded, mis tulenevad EL-i ülese hädaolukorra rakendumisel siseturu toimimisest. EL-i siseturu hädaolukorra mehhanismi rakendamise koordineerimisel on keskne roll Euroopa Komisjonil ning otsustuspädevus teatud juhtudel Euroopa Liidu Nõukogul, mille raames on võimalik kriisiolukorras kehtestada ajutisi meetmeid, sealhulgas kriitiliste kaupade kättesaadavuse tagamiseks vajalikke piiranguid. Kuigi mehhanismi oluline eesmärk on tagada kaupade vaba liikumine EL-i sees, võib teatud olukordades tekkida vajadus piirata või reguleerida ekspordi kolmandatesse riikidesse. Sellest tulenevalt tekib küsimus, milline on kolmandatesse riikidesse eksportivate ettevõtjate</p>	<p>põhjenduspunktis 20 on sätestatud, et määrus ei tohiks piirata Euroopa toiduga kindlustatuse kriisiks valmisoleku ja sellele reageerimise mehhanismi rakendamist.</p> <p>Samas nähakse ette, et IMERA vaba liikumist käsitlevad sätted, sh piiranguid puudutavad sätted (<u>st piirangute vältimiseks või neist tuleneva negatiivse mõju leevendamiseks; IMERA ei loo alust piirangute kehtestamiseks</u>), kohalduvad ka toiduainetele. See tähendab, et ka kriisiolukorras peab toiduainete liikumine siseturul olema tagatud (IMERA artiklite 20–21 tähenduses). Juhul kui liikmesriik otsustab avalikust huvist lähtudes kehtestada siseturu hädaolukorra režiimis teatud piiranguid, peavad need olema kooskõlas liidu õigusega, eelkõige proportsionaalsed ja ajaliselt piiratud.</p> <p>Seletuskirja on täpsustatud:</p> <p><i>„Kohaldamisalast on osaliselt välja jäetud meditsiinilised tooted, meditsiiniseadmed ja muud meditsiinilised vastumeetmed (näiteks vaktsiinid või antidoodid). IMERA artikli 2 lõikest 3 tuleneva erandi kohaselt jäävad nende toodete suhtes siiski kohaldatavaks vaba liikumist soodustavad meetmed (artiklid 20–22), läbipaistvust käsitlevad sätted (artikkel 23) ning digivahendite kasutamist reguleeriv artikkel 44.</i></p> <p><i>Ülejäänud kaupade (sh toiduained) ja teenuste osas tähendab IMERA, et liikmesriigid ei tohi kriisiolukorras omavoliliselt piirata selliste kaupade või teenuste ELi-</i></p>
--	---	---

		<p>õiguslik olukord juhul, kui nimetatud EL-i institutsioonid võtavad vastu siduvaid meetmeid ekspordi piiramiseks, ning milline on ettevõtjate õiguslik kaitse lepingute mittetäitmise korral.</p> <p>Kehtiv EL-i määrus ei reguleeri eraõiguslike lepingute täitmist ega sätesta automaatset force majeure'i kaitset ettevõtjatele. Õigusliku selguse puudumine võib kriisiolukorras suurendada ebakindlust ning halvendada ettevõtjate valmisolekut kriisimeetmete rakendamisel.</p> <p>Seetõttu peame vajalikuks, et siseriiklikul tasandil oleks selgelt määratletud, kas ja millal loetakse EL-i tasandil kehtestatud siduv ekspordipiirang vääramatuks jõuks (force majeure), kas vastutusest vabastamine toimub automaatselt või eeldab see täiendavat tõendamist, milline on ettevõtja tõendamiskoormus ning kuidas käsitletakse olukorda, kus tegemist ei ole absoluutse keeluga, vaid loa- või prioriteedimehhanismiga. EPKK teeb ettepaneku kaaluda põhimõtte sätestamist, mille kohaselt juhul, kui EL-i õigusakti või selle alusel antud siduva haldusakti tõttu</p>	<p><i>sisest liikumist ega takistada töötajate liikumist, välja arvatud juhul, kui mõnes teises ELi mehhanismis on kehtestatud selgesõnaline erand“.</i></p>
--	--	--	--

		<p>muutub kolmandasse riiki eksportimine õiguslikult keelatuks või objektiivselt võimatuks, loetakse see asjaolu ettevõtja suhtes vääramatuks jõuks ulatuses, milles kohustuse täitmine on takistatud.</p> <p>EL-i kriisimehhanism võib äärmuslikel juhtudel kaasa tuua ekspordipiiranguid, millega kaasneb ettevõtjatele oluline lepinguline vastutusrisk. Kehtiv regulatsioon ei taga automaatset force majeure'i kaitset. Õigusliku selguse tagamiseks on vajalik siseriiklikult määratleda, millal ja millises ulatuses loetakse EL-i tasandil kehtestatud siduv ekspordipiirang vääramatuks jõuks.</p>	
Rahandusministeerium	Seletuskiri lk 17	<p>Palun kasutada SK-s (lk 17) sellist sõnastust: <i>Alates aastast 2027 on vaja kulud katta riigieelarvest ning kaasneva lisakulu katmiseks esitab MKM lisataotluse riigi eelarvestrateegia (RES) protsessi kaudu. Kui RES protsessis vahendeid ei eraldata, siis kaetakse kulud MKM valitsemisala olemasolevast eelarvest.</i></p>	<p>Arvestatud. Seletuskirja lk 17 sõnastust on muudetud vastavalt ettepanekule.</p>